

Ս. ԼՈՒՍՆԵՐՈՐԶԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ
ԵԻԾԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԸ՝

Ժամանակիս հարգով:

1223. — Ա-ե-ր-ան, մագաղաթի վրայ գրուած, երկսիւն, երկաթագիր: Ջարդագրերն ու նկարներն ընտիր: Մարկոսի վերջին գլուխը (9—20 համարներ) եւ Յովհաննու Ը. գլխէն շնացեալ կնոջ պատմութիւնը չունի: Թովմա Վարդապետ գրել տուած է. ինքն է Տէրն ու ստացողը:

Գրիչն է «Սար. Յով. որ եւ գրիչ:»

«Արդ եղև զբաւ գրութեան սորա ի թուականիս Հայոց ի ՈՂԲ (= 1223) ընդ հովանեաւ սուրբ Յաճարիս Տիրամուսնի, յանապատիս Թագվորի վանք, ընդ հովանեաւ քաղաքին Մամեստիոյ. ի . . . եւ ի հայրապետութեան Տեսան Կոստանդիայ»:

1 Այսպիսի յիշատակարաններ երանի թէ ո՛ր որ կան, յատկապէս ընդօրինակուէին եւ պահուէին Եթէ ձեռագիրներու յիշատակարաններ են ատոնք, գոնէ ձեռագրին ունէ կերպով վտանգուած ատենը՝ իրենք կը մեան. իսկ եթէ քարերու եւ մարմարներու յիշատակարաններ են, շինութիւններու, վերաշինութիւններու ատեն, երբ ալ իրբ աւելորդ կամ անպէտ մէկդի նետուին ատոնք՝ գոնէ օրինակները կը մեան: Ո՛չ միայն խնամոտ ընտիր արձանագրութիւններ ու յիշատակարաններ, այլ՝ շատ անգամ տառասխալներով լի կարծ, շատ կարծ արձանագրութիւններն իսկ՝ պատմական մեծ արժէք կ'ունենան: Ասկից զատ անոնք յիրաւի յիշատակներ, աւանդներ են սերունդէ սերունդ. հետեւաբար կարելի եղած միջոցներով, գոնէ ընդօրինակութեամբ, պահուելու են: Ս. Լուսաւորչի Եկեղեցւոյ վերաբերութեամբ երբ ասդին անդին խաչքար, յիշատակարան կը փնտռէի, տեսայ որ շատեր մէկդի նետուած են շինութիւններու կամ նորոգութիւններու ատեն: Ուրախ սրտով կ'արձանագրենք հիմայ թէ Ս. Լուսաւորչիս Լքուած խաչքարերն ու արձանագրութիւնները Ս. Հրեշտակապետի մատրան հարաւային պատին վրայ զետեղուեցան Պա. Խնամակալութեան ջանքով:

Վը կրկնենք՝ երանի թէ մեր բոլոր եկեղեցիներն ալ ո՛ր որ կան, յիշատակարաններու եւ արձանագրութիւններու գոնէ մէկ տոմար ունենային: